

FRI P A C B E V E G E L S E
organ for

U. B. BERGEN
16/11-19
Ms. 15681 a 26

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 16.

5 årgang.

20. april 1945.

Hjemmefrontens program.

I forrige nummer av F.F. gjenga vi hovedpunktene i den proklamasjon som Hjemmefrontens ledelse offentliggjorde i mai fjor. Et par dager senere sendte hjemmefrontledelsen ut en ny erklæring, som foruten en aktuell innledning, inneholder dels en gjentakelse, dels en supplerings av maideklarasjonen. Da vi er kjent med at praktisk talt alle F.F.s Lesere allerede har sett den nye erklæringen, skal vi her bare kommentere hovedinnholdet i proklamasjonen, til dels jevnført med mai-deklarasjonen. (1)

Det vesentligste avsnittet i Hjemmefrontledelsens siste erklæring gjelder vår holdning hvis fienden setter i verk sine planer om å legge vårt land øde. "Om så skjer, vil våre hjemmestyrker møte ham med vapnet makt. Andre nordmenn vil følge de direktiver som i en slik situasjon vil komme fra den norske regjering, Forsvarets Overkommando og Hjemmefrontens ledelse". - Dette er en klar og grei beskjed. Og det er hverken fraser eller unødige snakk, men dødsens alvor når det også understrekes at tiden omkring Tysklands sammenbrudd "vil stille større krav til vår offervilje, vår disiplin og vårt samhold enn noen sinne før. Den innsats vi yter, vil avgjøre vårt lands lykke for generasjoner fremover".

Om en sammenlikner maiproklamasjonen og den nye programerklæringen, vil en se at den siste gir en mer bestemt og positiv formulering av de punkter som gjelder den økonomiske og sosiale gjenreisningen. Også ellers må en si at programmet i høy grad er i samsvar med de ønsker og mål som arbeiderbefolkningen har for etterkrigstiden.

Straks krigen er over, må vi - som det står i punkt 5 - "slå hardt ned på dem som har beriket seg på samarbeid med fienden". - Dette er utvilsomt et folkekrav som må oppfylles selv om de spekulantene det her gjelder vil søke å komme seg unna ved å gjemme seg bak formaljuridiske disposisjoner.

Punkt 6: "skaffe tilveie de størst mulige mengder av livsviktige varer og fordole dem på en rettferdig måte". - Uttrykket "rettferdig" må her bety at varene blir fordelt etter behovet, som jo nå er temmelig forskjellig hos de forskjellige lag av folket.

Punkt 7: "sørge for at alle får nyttig arbeid ved en aktiv beskjeftigelsespolitikk og kontroll med arbeidslivet". - Den pasus som vi har understreket sto ikke i maiproklamasjonen. Det er meget viktig at den nå er med.

Punkt 8: "gjennomføre et rettferdig forhold mellom priser og lønninger". - For lønsmottakerne er pris- og lønnspolitikken et helt sentralt problem, og det vil sikkert ikke bli mangel hverken på krefter eller vilje til å finne den best mulige løsning. Men det blir umulig i løpet av den nærmeste tid etter krigen å nå samme reallønn og levestandard som før krigen. Vi skal da huske på at skylden for dette faller på Hitler, Quisling & Co. ---

Såvel maideklarasjonen som den siste erklæringen slår utvetydig fast at både grunnloven og våre gamle demokratiske rettigheter skal gjelde uavkortet med en gang landet er fritt. Eric valg blir holdt så snart det er teknisk mulig. Et spørsmål står imidlertid også åpent. Skal det gamle storting innkalles eller ikke? Meget saklige og demokratiske argumenter står mot hverandre når det gjelder det problemet, men det er fra enkelte hold også servert ytterst useklige og demagogiske argumenter i diskusjonen. Vi går ut fra at de personer og institusjoner som skal avgjøre dette spørsmålet kommer til å legge størst vekt på hva de tror flertallet av det norske folk mener. Noe diktatur blir det under ingen omstendigheter her i landet etter krigen. Et hvert forsøk i den retning vil bli kvalt i fødselen.

(1) (Ordlyden til den nye proklamasjonen kan en få ved henvendelse til kontaktpunktene).

En de arbeidere som i løpet av en tariffperiode inntreffer i A.F.L. inneholder regjeringens tidligere omtalte provisoriske anordning følger de bestemmelse (§ 11, punkt 2):

Hvis der ved en tariffbundet bedrift organiseres arbeidere, hvis arbeid foregår på et sted tariffavtalen gjelder, og hvis arbeid ikke omfattes av tariffavtalen, kan hver av partene begjære opptatt forhandlinger om disse nyorganiserte arbeideres lønns- og arbeidsvilkår, overensstemmende med § 10. Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd bestående av 1 representant for hver av partene med en nøytral oppmann, som oppnevnes av partene i fellesskap. Blir disse ikke enige, oppnevnes oppmannen av riksmeglingsmannen. - Nemnda skal ved sin avgjørelse ta omsyn til de tariff-festede lønns- og arbeidsvilkår for de øvrige arbeidere ved samme bedrift, idet der ved fastsettingen av forholdet mellom de nye satser og de før tariff-festede legges til grunn tilsvarende innbyrdes forhold i liknende bedrifter så vidt mulig på samme sted. For så vidt slike bedrifter er medlemmer av N.A.F., bør der ved sammenlikningen fortrinnsvis tas omsyn til sidde medlemmers satser. - Som arbeidere i denne paragraf forstås ikke funksjonærer eller formenn i adm. stilling.

Pinnene strømmer inn i sine fagforeninger.

Sekretær Möller i Sveriges LO fortæller bl.a. følgende til Morgontidningen etter et 14 dagers besøk i Finland: "Siden våpenstilstanden er medlems-tallet i den finske landsorganisasjon øket fra 80.000 til over 110.000. Avdelingenes antall er øket fra 200 til 1200. Tilliten til fagbevegelsen er styrket. Grupper som før sto utenfor, som f.eks. funksjonærer i post- og talletaten, los- og fyrpersonale og andre statstjenestegrupper, søker nå om å bli opptatt i organisasjonen. Levekostnadene er mer enn fordoblet under krigen. For tiden stiger lønninger og priser parallelt. Det store spørsmål er nå å nå fram til en stabilisering av prisnivået."

En internasjonal sosialistkonferanse

ble holdt i London i mars. Norge var representert ved Finn Moe og Åke Ording. Flertallet på konferansen, deriblant de norske representanter, stemte for at den gamle politiske internasjonale ikke kan reorganiseres for alle tyskokkuperte land er befrikk.

Våre gamle kjenninger

Pälkenhärst og Rëndulic fikk hver sin kommandopost på Östfronten, den førstnevnte ved Köslin, den andre ved Königsberg. Svenske aviser mener at begge nå er havnet i russisk fangenskap.

Warsjawa 1939 - Berlin 1945.

"Deutsche Allgemeine Zeitung" omtalte i en artikkel den 8. oktober 1939 forsvaret av Warsjawa med bl.a. følgende ord: "Byens överstbefalende avviste alle oppfordringer til å erklære Warsjawa for en åpen by og oppfordret isteden - på en for den polske krigføringen karakteristisk diletantmaner - gjennom radio og presse hele befolkningen til å delta i forsvaret. Evert eneste hus ble gjort til et militært støttepunkt. Etter disse rystende beviser på en like naiv som uhyggelig militær diletantisme hos det polske forsvaret, så vi de tyske troppenes forbimarsj foran der Führer. En større kontrast er ikke tenkelig. På den ene siden vild fanatisme, som uten mål og mening slo omkring seg uten lenger å kunne innse sin egen begrensning - på den annen side" --- o.s.v.

Kort utenriksnytt.

På allierte har tatt i bruk en ny type troppetransportfly som kan medføre 36 fallskjermssoldater. Under operasjonene i Syd-Frankrike og ved Arnheim i høst var toppkapasiteten på slike maskiner 18 mann. - Av Jugoslavias 16 millioner innbyggere, ble 1,5 mill. skutt eller deportert mens landet var okkupert. - En Gallupundersøking i Sverige viser at 62 % av befolkningen er for lønnsforbedringer allerede mens krigen ennå pågår. Omtrent halvparten av folket foretrekker imidlertid at dette skal skje ved prissenking, bare 18 % holder på høyning av nominallønningene, 32 % gir intet bestemt svar. - Den svenske professor A.W. Persson, som i mars vendte tilbake til Sverige fra Hellas, hevder i en artikkel i "Dagens Nyheter" at ELAS og EAM i visse områder av landet omfattet mer enn halvparten av befolkningen, på Pelopones enndog 80 - 90%. Organisasjonene hadde tilslutning fra demokrater, bondepartiet, venstre fløy av det nasjonale samlingsparti, sosialister, kommunister, faglige arbeiderorganisasjoner, tjenestemannsorganisasjoner c.s.v.

P r e s i d e n t R o o s e v e l t

uttalte en gang i en tale: "Hvis noen spør hvorfor vi fører denne krigen, la ham se mot Norge. Hvis noen innbiller seg at krigen kunne vært unngått, la ham se mot Norge. Og hvis noen er i tvil om demokratiets seiersvilje, sier jeg igjen se mot Norge, og han vil få svar på sitt spørsmål i det samtidig beseirede og ubeseirede Norge." - Måtte vi i den tid som kommer gjøre oss verdig denne ros fra Amerikas hittil betydeligste statsmann, det store menneske Franklin D. Roosevelt.

F r o n t s i t u a s j o n e n.

Ennå kjemper forbitrede rester av den tyske krigsmakt en vanvittig kamp i de områdene som foreløpig ikke er besatt av de allierte. Men plassen blir mindre for hver dag, forrådene skrumper inn og all transport umuliggjøres. I nord er Nordsjøen nådd, og presset mot Bremen, Hamburg og de andre nordtyske byene stiger for hver dag. Det er ikke sannsynlig at den tyske motstanden i nord vil vare i så mange dagene. Det er neppe heller tanken til de desperate nazistene å holde dette området lenger enn nødvendig for Forsvaret av Berlin. Kampen om rikshovedstaden er nå for alvor begynt. De vestallierte har forsterket sine bakhoder på østsiden av Elben og rykker jevnt og sikkert fremover til tross for innett tysk motstand. Fra øst har endelig Sjukov satt sin offensiv i gang. Moskva er riktignok som vanlig ved begynnelsen av en offensiv tilbakeholdende med meldinger, men såvel russiske som tyske frontkorrespondenter har allerede meldt om russisk gjennombrudd mot Berlins syd-østre bydeler. Kampen om Berlin vil nok under alle omstendigheter koste begge parter meget blod.

På Pattons avsnitt er de vestallierte nå rykket inn i Tsjekkoslovakia mellom Hof og Asch. Disse tropper står nå mindre enn 150 km. fra Prag.

Fangetallet på vestfronten stiger nå med 4.000 pr. time. I Ruhr er fangetallet oppe i 310.000, men ventes å stige ved den endelige sluttrensning som nå pågår. Som svar på Hitlers siste proklamasjon overgav 5 generaler seg med sine staber i Ruhr. Generalfeltmarschal Model har begått selvmord.

Etter den siste allierte fremrykkingen er det blitt betydelig mindre sannsynlighet for at tyskerne kan trekke krigen ut ved forsvar av de sørlige fjellegnene.

VESTFRONTEN: Emden og Bremen står for fall. Allierte tropper står allerede ca. 25 km. fra Hamburg. Magdeburg er erobret, likeså Zwickau og Langenfeldt på midtfronten. Leipzig, Halle, Chemnitz er praktisk tatt på de alliertes hender. I syd er rikspartidagens by Nürnberg, delvis tatt.

ØSTFRONTEN: I sør står russerne nå bare 10 km. fra Ostrava, Malinovski kjemper i Borna. Forsteder mens Mittelbach er tatt.

N o r g e s - N y t t.

På grunn av plassmangel gjengir vi Norge-nyhetene summarisk:

Hjemmestyrkene i arbeid: Jernbanelinjen mellom Kongsberg og Saggrenda prutt på 26 forskjellige steder natt til 12. april. Motorbåt (250 tonn) senket sammen natt ved Tangen slip i Drammen. 4 norske fanger befridd fra Gestapos fengsel i Drammen 2. april. Av tyskernes samlede beholdning cylinderolje på 40.000 tonn, gikk 17.000 liter opp i røk i Drammen for leden tross vakter på hver fjerde meter utenfor lageret. - Fire tyskere ble for leden skutt for rykteri ved luftvern batteriet på Vestre Holmen i Aker. Tysk sabotasje skal være forsøkt mot ubåtanleggene i Laksevåg. Stadig meldes om tyske soldater som tar seg over til Sverige pr. båt eller til fots. - 11. april gikk ca. 500 SS, hird, stapofolk m.v. til aksjon i Ski, 300 nordmenn ble arrestert og forhørt, 30-40 ble ført til Oslo, resten løslatt. - Biskop Berggrav befridd fra hytta i Asker natt til tirsdag, er nå i Sverige.

F.U. (d.v.s. det illegale sentrale utvalg for Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon i Norge) finner det nødvendig, som følge av en viss agitasjon som bare kan virke splittende og dermed svekke oss i vår kamp, å gjøre rede for de forsøk som er gjort fra vår side for å få til et samarbeid med de fagorganiserte kommunister. Uten omsyn til den rolle kommunistene spilte under den første tiden av okkupasjonen, har vi satt alt inn på å samle alle krefter innen våre egne rekker til en aktiv kamp for Norges frigjøring.

Fagorganisasjonen i Norge tok opp som medlemmer alle lønnstakere (unntatt nazister) som godkjente fagorganisasjonens formål og lover. Alle måtte loyalt bøye seg for lovlig fattede vedtak. Styret og utvalg ble satt sammen bare under omsyn til den enkeltes interesse for fagorganisasjonen og vedkommendes kvalifikasjoner.

Ved det tyske overfallet 9. april 1940 oppfordret Landsorganisasjonen alle medlemmer om å slutte opp om Kongen og Regjeringen i den nasjonale forsvarskampen. Fagorganisasjonens frihet var avhengig av landets frihet.

Det gjaldt å bevare fagorganisasjonens enhet også under okkupasjonen og den illegale perioden en ventet måtte komme. En måtte søke å hindre at samholdet ble svekket og at forvirring oppsto blant arbeiderne ved at det ble sendt ut forskjellige faglige paroler og retningslinjer. I 1941 ble det derfor forhandlet med representanter for det kommunistiske parti. Det ble i tilslutning til Regjeringens og den norske hjemmefrontens grunnprinsipper inngått avtale om at det bare skulle sendes ut faglige orienteringer og direktiver fra en sentral instans.

Da også kommunistene ga tilkjenne at de ville slutte seg til den nasjonale forsvars- og frihetskamp, ble det tatt inn en representant fra dem i den sentrale illegale faglige ledelsen (F.U.) Dette var et brudd på tidligere praksis i fagorganisasjonen, som ikke godkjente representanter fra noe bestemt politisk parti i faglige instanser. Men den ekstraordinære situasjon var bestemmende for fagorganisasjonens ledelse.

Denne formen for representasjon fra kommunistene i den faglige ledelsen fortsatte til utgangen av 1943. Hösten 1943 begynte kommunistene å sende ut egne faglige direktiver på tross av at deres egen representant hadde godkjent det som var sendt ut av den anerkjente ledelse. Ved konferanse erklærte kommunistenes representanter et de aktet å sende ut de faglige paroler og retningslinjer de selv ønsket.

På tross av dette åpne bruddet på forutsetningene for kommunistenes representasjon i F.U. (den faglige sentrale ledelsen), er de holdt orientert om alle faglige spørsmål gjennom den representant de selv har utnevnt. Lokalt deltar kommunistene i faglig arbeid på like vilkår med andre, selv om de ofte søker å fremme egne partipolitiske formål. Det har også forekommet dannelse av kommunistiske faglige utvalg ved siden av de bestående.

På grunn av kommunistenes egen holdning er det for tiden ikke mulig å nå fram til noen annen form for samarbeid enn det som idag praktiseres. Samarbeidet mellom F.U. og de industrielle og lokale faglige utvalg har vært det aller beste, fjerat og fremst fordi det hele tiden har bygget på gjensidig tillit, som er den ufravikelige betingelsen for vår kamp.

Spørsmålet om politisk samling i et arbeiderparti må tas opp til prøving så snart Norge er fritt. For først da er det mulig å få en forsvarlig organisasjonsmessig behandling av en sak av denne betydning og rekkevidde.

Det må være klart for enhver at vi ikke under de rådende forhold kan offentlig diskutere vår virksomhet. De som har deltatt eller fulgt med i vår 5-årige kamp vet hvilken kjempemessig innsats det er gjort på den faglige fronten. Når vi nå står midt oppe i sluttkampen, gjelder det mer enn noen gang tidligere at vi står samlet i kampen for vårt lands frigjøring og gjenreisningen av en